

*Agnieszka Wolak**

MEDIA AUDIOWIZUALNE NA LEKCJI JĘZYKA OBCEGO NA PRZYKŁADZIE REPORTAŻU TELEWIZYJNEGO

Słowa kluczowe: nauczanie języków obcych, materiały audiowizualne, kompetencja komunikacyjna, kompetencja kulturowa

Streszczenie. W dobie mediów elektronicznych nasze życie zdominowane jest przez informacje docierające do nas z różnych źródeł, takich jak telewizja, radio czy Internet. Przede wszystkim powszechność tego ostatniego przyczynia się do szybszej wymiany informacji, zbliża i ułatwia kontakt między przedstawicielami jednego lub różnych kręgów kulturowych. Internet stanowi również bardzo bogate źródło obcojęzycznych przekazów telewizyjnych, radiowych oraz filmów, które można wykorzystać w nauczaniu i uczeniu się języków obcych. Ich stosowanie pozwala w pełniejszy sposób zaprezentować rzeczywistość językową i kulturową rodzimych użytkowników. Wpływa również korzystnie na uczących się, podnosząc ich motywację oraz uatrakcyjniając przebieg zajęć.

1. MEDIA AUDIOWIZUALNE W NAUCZANIU JĘZYKÓW OBCYCH

W metodyce nauczania języków obcych media audiowizualne rozumiane są w różny sposób. Storch używa tego określenia w odniesieniu do wszelkich pomocy naukowych stosowanych w nauczaniu języków obcych jak obrazki, nagrania wideo oraz na kasetach magnetofonowych, rzutniki, komputery. Do mediów audiowizualnych zalicza on również podręcznik, tablicę, sposób organizacji zapisu na tablicy (Storch 1999, s. 207). Jest to bardzo szerokie rozumienie odnoszące się do wszystkich mediów odbieranych przez uczących się przez kanał wzrokowy lub słuchowy, jak również oba jednocześnie. Roche natomiast zalicza do mediów audiowizualnych tylko takie, w których mamy do czynienia z połączeniem dźwięku i obrazu. W jego ujęciu są to przede wszystkim: telewizja, nagrania na płytach CD i DVD, kasety wideo (Roche 2010, s. 1244). Rola, jaką mogą odgrywać materiały pochodzące z różnego rodzaju mediów audiowizualnych w nauczaniu i uczeniu się

* agnieszkauolak@gmail.com, Instytut Filologii Germańskiej, Wydział Filologiczny, Uniwersytet Jagielloński, ul. Czapskich 4, 31-110 Kraków.

języków obcych, jest niedoceniana. Ich wykorzystanie ogranicza się przeważnie do odtworzenia filmu tuż przed zakończeniem semestru i następującej po nim krótkiej dyskusji dotyczącej jego treści (Lay 2009, s. 108). Niedoceniane są również krótkie przekazy audiowizualne, pochodzące z telewizji lub Internetu, które nie tylko zawierają pewien zasób informacji, lecz także prezentują różne rodzaje i sposoby komunikacji, różne dyskursy (np. polityczny, publicystyczny), przez co silnie kształtują współczesne społeczeństwo, również pod względem językowym. Jak zauważa Freudenstein, zastosowanie materiałów pochodzących z różnych mediów audiowizualnych w nauczaniu języków obcych ma na celu przygotowanie uczących się do uczestnictwa w komunikacji medialnej, odbierania i przetwarzania informacji pochodzących z różnych źródeł, przekazywanych różnymi kanałami oraz charakteryzujących się różnym zakodowaniem językowym (Freudenstein 1985, s. 32, za: Stoch 1990, s. 271). Roche za główny cel wykorzystania mediów audiowizualnych uznaje przekazywanie języka, z uwzględnieniem jego naturalnej różnorodności występującej w mediach, oraz pokazywanie kultury danego obszaru językowego (Roche 2010, s. 1224). Storch akcentuje ponadto rolę, jaką media audiowizualne odgrywają w podnoszeniu autentyczności zajęć i kreowaniu sytuacji użycia języka. Sądzi on, że zastosowanie mediów audiowizualnych pozwala na wprowadzenie rzeczywistości obcojęzycznej do klasy, pokazanie autentycznych i typowych sposobów użycia języka w różnych sytuacjach komunikacyjnych. Wykorzystanie autentycznych tekstów skłania również do dyskusji nad realnymi problemami, wzbogacając rzeczywistość interakcji. Ponadto przyczynia się do podnoszenia motywacji do uczenia się przez przyciągnięcie uwagi uczniów, zaciekawienie ich określonymi tematami oraz przedstawianymi historiami (Storch 1999, s. 281; Lay 2009, s. 109). Stosowanie materiałów audiowizualnych pozwala zatem na zanurzenie uczących się w obcojęzycznej rzeczywistości zarówno pod względem językowym, jak i kulturowym.

2. TEKSTY POCHODZĄCE Z MEDIÓW AUDIOWIZUALNYCH

W mediach audiowizualnych mamy do czynienia z konkretnymi tekstami. Jako teksty rozumiem tu wszelkie przekazy stworzone przez nadawcę i skierowane do konkretnego odbiorcy lub grupy odbiorców, które ze względu na charakter mediów stanowią połączenie dźwięku i obrazu, w związku z czym docierają do odbiorców za pośrednictwem kanału wzrokowego i słuchowego jednocześnie. W literaturze istnieje wiele podziałów tekstów pochodzących z mediów audiowizualnych, stosowanych w nauczaniu języków obcych. Najważniejsze z nich to podział ze względu na funkcję, jaką pełnią one w procesie uczenia się oraz ze względu na stopień ich autentyczności.

Storch wyróżnia dwie funkcje, które teksty audiowizualne mogą pełnić, mianowicie funkcję informacyjną/prezentacyjną oraz dydaktyczną. Funkcja informacyjna/

prezentacyjna odnosi się do przekazywania różnego rodzaju informacji, wiadomości, faktów, które stanowią bodziec do dyskusji, wyrażania własnego stanowiska, przygotowywania prac pisemnych. Funkcja dydaktyczna odnosi się do wykorzystania tekstów audiowizualnych jako źródła materiału językowego, nowego słownictwa i struktur gramatycznych (Storch 1990, s. 271). Teksty audiowizualne mogą być traktowane jako źródło autentycznych środków komunikacji stosowanych w życiu codziennym oraz zawodowym (Roche 2010, s. 1245). Również sami uczący się mogą po nie sięgać, by zintensyfikować kontakt z językiem. Zazwyczaj teksty pełnią obie te funkcje jednocześnie, a stopień wyeksponowania jednej z nich zależy od sposobu ich wykorzystania przez nauczyciela oraz przyjętych celów dydaktycznych.

Ze względu na stopień autentyczności, teksty możemy podzielić na autentyczne teksty medialne, takie jak teksty informacyjne czy teksty przedmiotowe oraz teksty zdydaktyzowane (podział za: Faber 1981, 1982, cyt. za: Storch 1990, s. 271). Teksty autentyczne nie zostały przygotowane specjalnie do celów dydaktycznych, są przeznaczone dla rodzimych użytkowników języka. Obrazują użycie języka w różnych sytuacjach, z których je zaczerpnięto oraz towarzyszące im zachowania pozajęzykowe. Teksty takie wpływają na proces uczenia się, ukazując kompleksowo rzeczywistość komunikacyjną (Ehnert 2001, s. 1094). Drugi rodzaj to teksty zdydaktyzowane, które przygotowano specjalnie do celów dydaktycznych. Cechą charakterystyczną takich tekstów jest często uproszczenie słownictwa i/lub struktur, tak, by mogły być stosowane w grupach na niższym poziomie zaawansowania.

Storch uznaje, że zarówno materiały autentyczne, jak i dydaktyczne mogą być wykorzystane w obu funkcjach, tj. funkcji informacyjnej i dydaktycznej. Podaje następujące przykłady:

- A. Tekst autentyczny, funkcja informacyjna: słuchowisko lub film o treści kulturoznawczej w celu przekazania informacji lub jako bodziec do wypowiedzi
- B. Tekst autentyczny, funkcja dydaktyczna: praca nad słownictwem na podstawie wiadomości telewizyjnych
- C. Tekst dydaktyczny, funkcja informacyjna: teksty z podręczników i materiałów audio (płyty) zamieszczone w podręcznikach
- D. Tekst dydaktyczny, funkcja dydaktyczna: ćwiczenia fonetyczne na kasetach/płytach. (Storch 1990, s. 272, przeł. A.W.)

Teksty autentyczne i zdydaktyzowane mogą być wykorzystane do ukazania kultury kraju języka docelowego. Pozwala to na dokonywanie porównań między językami i kulturami. Jednocześnie rozbudzają one ciekawość i motywację do zgłębienia poruszanej problematyki. Sposób wykorzystania konkretnych tekstów w trakcie lekcji języka obcego zależy jednak przede wszystkim od celów, jakie nauczyciel przyjmuje dla danej jednostki lekcyjnej oraz od poziomu grupy, w której przeprowadzane są zajęcia (Ehnert 2001, s. 1094).

Teksty zdydaktyzowane, dostosowane do poziomu uczących się pod względem trudności słownictwa i struktur, funkcjonują przede wszystkim na niższych poziomach zaawansowania (A1, A2, B1), na wyższych (B2, C1, C2) możliwe jest

stosowanie autentycznych tekstów pochodzących z telewizji, Internetu oraz filmów, przeznaczonych dla rodzimych użytkowników języka. Jeśli chodzi o dostępność materiałów, najszybszym i najłatwiejszym sposobem ich pozyskania jest korzystanie z zasobów internetowych, wykorzystywanie repozytoriów programów lub ich fragmentów, zamieszczonych na stronach internetowych stacji telewizyjnych. Na przykład dla języka niemieckiego można wykorzystać strony internetowe takich stacji, jak ARD (www.ard.de), ZDF (www.zdf.de), zakładki Mediathek lub strony www.myvideo.de lub www.youtube.de, gdzie można znaleźć takie autentyczne materiały, jak: programy informacyjne, rozrywkowe, magazyny, filmy, seriale, wideoklipy, reklamy. Strona internetowa programu Deutsche Welle (www.dw.de) oferuje programy i artykuły przeznaczone dla rodzimych użytkowników języka, a także programy i artykuły dla osób uczących się, dostępne w zakładce Deutsch lernen.

3. KRYTERIA OCENY AUTENTYCZNYCH TEKSTÓW AUDIOWIZUALNYCH

Decydując się na pracę z autentycznymi tekstami, nauczyciel powinien dokonać oceny ich przydatności w trakcie zajęć oraz podjąć decyzję co do funkcji, jaką mają one w czasie zajęć pełnić. Listę kryteriów do oceny materiałów audiowizualnych w odniesieniu do filmu przedstawił w swoim artykule Lay (2009). Wyróżnia on 14 kryteriów pozwalających ocenić film pod względem zawartości treści kulturowych. Są to:

- A. Gatunek filmu – jaki rodzaj filmu jest najlepszy do unaocznienia poruszanej problematyki?
- B. Dokumentacja – jakie treści kulturowe udokumentowano w filmie?
- C. Subiektywność – jaki fragment rzeczywistości kulturowej pokazano w filmie?
- D. Intencja/cel – jakie jest przesłanie filmu, które aspekty kulturowe pokazano/skrytykowano?
- E. Zastosowanie – jakie cele dydaktyczne można osiągnąć pokazując film, do zobrazowania jakiej tematyki pomocny jest film?
- F. Zajęcia – czy film stanowi wprowadzenie do tematu czy też uzupełnienie czy pogłębienie poruszanej tematyki?
- G. Wiedza uczących się – jaką wiedzę powinni posiadać uczący się, by zrozumieć film pod względem języka oraz treści? Czy i w jakim stopniu uczący mogą wykorzystać swoją wiedzę i doświadczenia w pracy nad treścią filmu? Czy film porusza relewantne tematy?
- H. Reprezentatywność – czy film ma wymowę generalizującą czy też przedstawia zagadnienia jednostkowe, szczególne?
- I. Oddziaływanie – w jaki sposób film może oddziaływać na uczących się? Czy może on prowadzić do błędnych uogólnień?
- J. Porównywanie – czy przedstawiona sytuacja skłania do dokonywania porównań między kręgiem kulturowym uczących się a kręgiem kulturowym użytkowników nauczanego języka?
- K. Uwrażliwienie – czy film pozwala na uwrażliwienie, zwrócenie uwagi uczących się na wartości, normy, światopogląd związane w kręgiem kulturowym użytkowników nauczanego języka oraz kręgiem kulturowym uczących się?
- L. Zmiana perspektywy – czy w filmie pokazane są symbole, tematy, przedstawienia, które mogą wywołać zdziwienie u uczących się?

L. Stereotypy – czy film pozwala uczącym się na uświadomienie sobie i konfrontację posiadanych wyobrażeń o prezentowanym kręgu kulturowym.

M. Wrażenie – czy film przekazuje konkretny obraz danego kraju, czy wymaga on dalszych uzupełnień lub rewizji? (Lay 2009, s. 114–115, przeł. A.W.)

Przytoczone kryteria oceny można również z powodzeniem stosować do oceny treści kulturowych, zawartych w krótkich tekstach audiowizualnych, takich jak np. reportaże telewizyjne. Jednakże specyfika pracy z krótkimi tekstami audiowizualnymi wymaga dalszych kryteriów oceny przydatności w czasie lekcji języka obcego, pozwalających na określenie ich roli i miejsca w toku lekcji oraz optymalne przemyślenie i przygotowanie scenariusza lekcji. Za najważniejsze kryteria przy dokonywaniu takiej oceny uznaje:

- funkcję tekstu – czy eksponowana będzie funkcja informacyjna czy dydaktyczna tekstu;

- tematykę – w jakim stopniu tematyka wybranego tekstu audiowizualnego jest zbieżna z planowaną tematyką lekcji;

- rodzaj tekstu – czy w czasie lekcji zostanie wykorzystany film pełnometrażowy lub jego fragment, film krótkometrażowy, reportaż, reklama, wideoklip, serwis informacyjny lub jego fragment, program rozrywkowy lub jego fragment, serial telewizyjny lub jego fragment;

- długość tekstu – czy będzie to tekst trwający kilka sekund/minut, ile czasu należy przeznaczyć na jego prezentację;

- miejsce tekstu w toku zajęć – czy tekst będzie wykorzystany jako wprowadzenie do tematu, w początkowej fazie lekcji, czy też jako uzupełnienie omawianej tematyki, w środkowej lub końcowej fazie lekcji;

- stopień trudności tekstu – czy stosowane w tekście słownictwo, struktury gramatyczne są dla uczących się nowe, czy też znane, które elementy należy wprowadzić, wyjaśnić przed prezentacją tekstu, tak, by umożliwić jego zrozumienie;

- sposób prezentacji tematu – subiektywizm, obiektywizm przekazu;

- wiedzę i doświadczenia uczących się – jaką wiedzę powinni posiadać, by zrozumieć prezentowany tekst, w jakim stopniu może odnosić się do posiadanych przez nich doświadczeń;

- odniesienie do kultury – jakie informacje kulturowe zawiera tekst, jaki jest stopień nasycenia tekstu treściami kulturowymi.

5. ZASTOSOWANIE KRÓTKIEGO REPORTAŻU TELEWIZYJNEGO NA PRZYKŁADNIE ZAGADNIENIA *SCHILDBÜRGERSTREICH*

W leksykonie każdego języka istnieją słowa mające silne konotacje kulturowe. W języku niemieckim przykładem takiego słowa jest *Schildbürgerstreich*. Na język polski jest ono tłumaczone jako niewypał, blamaż, co jednak nie oddaje w pełni jego znaczenia. Odnosi się ono do zbioru krótkich opowiadań, określanych mianem

Schildbürgerstreich, o mieszkańcach miasta Schilda. Słynęli oni z wielkiej mądrości i często służyli radą cesarzowi. Jednak zmęczeni ciągłym udzielaniem rad zaczęli zachowywać się w sposób mało roztropny. Obrona przez nich strategia była tak skuteczna, że w krótkim czasie cesarz przestał korzystać z ich porad, a sami mieszkańcy Schildy zatracili całą posiadaną mądrość. Wkrótce ich nieroztropność i nierozważne zachowania prześcignęły sławą opowieści o ich wcześniejszej mądrości. Zbiór pochodzi z końca XVI w. i należy do kanonu niemieckiej literatury (Balzer, Mertens 1990, s. 157–158). Samo określenie *Schildbürgerstreich* zaczęto z czasem używać w odniesieniu do nierozsądnych działań, które nie przynoszą zakładanych rezultatów. Obecnie ma ono wydźwięk pejoratywny (*Duden* 2003, s. 1374). Słowo to pojawia się w podręczniku *Studio D B2.1*, przeznaczonym dla poziomu B2 w rozdziale pierwszym, poświęconym tematyce bajek i baśni (*Von Feen und Prinzen*). Temat jednostki lekcyjnej brzmi: *Das gibt's doch gar nicht!* Podręcznik wprowadza tło historyczno-kulturowe tego słowa oraz przytacza jedną z historyjek.

W celu zobrazowania, jaki typ zachowań określany jest we współczesnym języku niemieckim mianem *Schildbürgerstreich* wykorzystałam pięciominutowy reportaż telewizyjny pt. *Bauantrag für Aufkleber. Ein neuer deutscher Schildbürgerstreich*, pochodzący z magazynu *Plusminus* emitowanego przez I program niemieckiej telewizji publicznej ARD. Materiał został zamieszczony na stronie internetowej ARD w zakładce Mediathek oraz na stronie programu *Plusminus* (www.daserste.de/plusimus/). Reportaż opowiada historię mieszkańca Düsseldorfu, który w centrum miasta prowadzi salon telekomunikacyjny. Szyby salonu obklejone są różnego rodzaju materiałami reklamowymi sieci telefonicznych, które właściciel ma w ofercie. Po interwencji urzędników z wydziału budownictwa musiał on jednak usunąć z szyb wszystkie naklejki reklamowe, a przed ich ponownym umieszczeniem złożyć wnioski w wydziale budownictwa o wydanie stosownego pozwolenia. Reporterzy dociekają, na jakiej podstawie urzędnicy nakazali usunięcie naklejek i dowiadują się, że w Niemczech istnieją przepisy zabraniające umieszczania na elewacjach budynków i w witrynach wystawowych wszelkiego rodzaju naklejek bez wcześniej uzyskanej zgody właściwego urzędu. Wybrany reportaż ma wyraźnie trójdzielną kompozycję. W pierwszej części zarysowany jest problem, którego dotyczy. W części drugiej prezentowana jest podstawa prawna działań urzędników. Ostatnia część zawiera komentarze ekspertów, w tym wypadku urzędników pracujących w wydziale oraz konkluzję.

Materiał ten miał spełniać funkcję informacyjną. Reportaż miał na celu przybliżenie uczącym się realiów niemieckich, przekazanie informacji dotyczących niemieckich przepisów. Jednocześnie pokazywał różnorodność kulturową niemieckiego społeczeństwa, ponieważ główny bohater, Samur, jest pochodzenia tureckiego, o czym świadczy silny obcy akcent. Reportaż został dobrany specjalnie pod kątem tematyki zajęć. Materiał stanowił krótki fragment magazynu, trwający 5 minut 32 sekundy i został wykorzystany w celu uzupełnienia i pogłębienia omawianego tematu. Jego prezentację poprzedzono pracą z podręcznikiem. Ponieważ

praca z materiałem podręcznikowym nie stanowi tematu artykułu, jej omówienie zostanie w tej części pominięte. Jeśli chodzi o stopień trudności materiału, to ze względu na autentyczność tekstu i tematykę niezbędne było wprowadzenie przed jego prezentacją podstawowego słownictwa z zakresu terminologii prawniczej, np. *Zwangsgeld* – grzywna, *öffentliche Sicherheit* – bezpieczeństwo publiczne, *anstößige, gewaltaufrufende Werbung* – reklama obrazoburcza, nawołująca do przemocy, *Bauordnung* – przepisy budowlane oraz terminologii urzędowej, np.: *Bauaufsichtsamt* – urząd nadzoru budowlanego, *Baugenehmigung* – pozwolenie na budowę, *Bauantrag* – wniosek o wydanie pozwolenia, *in dreifacher Ausfertigung* – w trzech egzemplarzach. Problem zaprezentowany w reportażu został ukazany z różnych perspektyw, mianowicie z punktu widzenia obywatela dotkniętego przez istniejące przepisy oraz, urzędnika pracującego w urzędzie. Podejmowane zagadnienie pozwalało również na dokonanie porównań między polską a niemiecką kulturą. W pierwszej części lekcji, opartej na materiale z podręcznika wymagana była wiedza dotycząca polskich realiów, tak, by możliwe było odkrycie polskiego odpowiednika miasta Schildy i jego mieszkańców. W Polsce podobne cechy przypisuje się mieszkańcom Wąchocka. W drugiej części lekcji, w której zaprezentowano materiał, uczący się mieli skonfrontować przedstawioną sytuację z własnymi doświadczeniami. Wybrany materiał pozwalał zatem nie tylko przybliżyć realia niemieckie, lecz także dokonać porównań międzykulturowych. Odwoływał się również do doświadczeń i opinii uczących się, stanowiąc bodziec do dalszej dyskusji, komentarzy oraz wymiany doświadczeń.

Techniki pracy zastosowane podczas prezentacji reportażu:

1. Przed prezentacją reportażu – wysuwanie hipotez na temat treści reportażu na podstawie tytułu – burza mózgów.
2. Pierwsze oglądanie – zebranie ogólnych informacji o prezentowanym temacie, weryfikacja postawionych przez uczących się hipotez.
3. Drugie oglądanie – selektywne, miało na celu zebranie szczegółowych informacji dotyczących każdej części:
 - wprowadzenie – kogo dotyczy problem, gdzie zdarzenie ma miejsce?
 - omówienie problematyki z punktu widzenia przepisów – jakie przepisy znajdują zastosowanie?, jakie kary grożą bohaterowi?
 - omówienie problematyki z punktu widzenia ekspertów – jakie stanowisko prezentują pracownicy urzędów, w jaki sposób uzasadniają oni istniejące przepisy?
 - podsumowanie – jakie działania musi podjąć główny bohater?
4. Praca po prezentacji – dyskusja i prezentacja własnej opinii na poruszany temat.
5. Wymiana doświadczeń – dyskusja o własnych doświadczeniach, innych przykładach kuriozalnych przepisów i sytuacji zaobserwowanych przez uczących się.

Ponieważ reportaż był dostępny on-line, w ramach samodzielnej pracy w domu zadaniem uczących się było opracowanie nowego słownictwa oraz napisanie krótkiego streszczenia.

WNIOSKI

Autentyczne teksty audiowizualne mogą znaleźć szersze zastosowanie jako element obrazujący poruszaną w ramach lekcji tematykę. Dzięki dużej różnorodności i łatwej dostępności, szczególnie w Internecie, stanowią materiały, które nie tylko w dużym stopniu uatrakcyjnają same zajęcia. Umożliwiają one również poznanie poruszanej tematyki z szerszej perspektywy, wykraczającej poza ujęcie podręcznikowe. Ponieważ są to materiały krótkie, kilkuminutowe, można je wykorzystać w różnych fazach zajęć. Dzięki temu nie zachodzi konieczność poświęcania całych zajęć na omówienie danego materiału.

Stosowanie autentycznych tekstów audiowizualnych jest wyzwaniem dla nauczyciela. Musi on przemyśleć sposób ich wykorzystania, odpowiednio przygotować ćwiczenia wykonywane przez uczących się przed, w trakcie i po prezentacji. Szczególnie istotne jest przygotowanie odpowiedniego wprowadzenia oraz płynne wkomponowanie pracy z materiałem w tok lekcji. Ze względu na autentyczność tekstów niezbędne jest dobre zidentyfikowanie tych fragmentów, które mogą sprawić uczącym się szczególne trudności pod względem językowym. Ewentualne błędy w przygotowaniu fazy wprowadzającej do prezentacji tekstów audiowizualnych oraz brak wnikliwej analizy tekstu pod kątem językowym mogą skutkować jego niezrozumieniem, a co za tym idzie – brakiem zainteresowania ze strony uczących się, frustracją, niechęcią do wykonywania ćwiczeń.

Stosowanie autentycznych tekstów, choć trudne i pracochłonne, może jednak przynosić duże korzyści. Uczący się mają duże poczucie sukcesu po zakończeniu prezentacji, że zrozumieli przekaz skierowany do rodzimych użytkowników języka i mogą na jego temat dyskutować. Podnosi to motywację do dalszego uczenia się. Informacje kulturowe zawarte w takich materiałach pozwalają na konfrontację własnych wyobrażeń i przekonań z rzeczywistością kulturową rodzimych użytkowników języka, dokonywanie porównań międzykulturowych oraz lepsze zrozumienie obcej kultury.

W stosowaniu tekstów audiowizualnych należy jednak zachować umiar i rozsądek. Wybrane filmy, programy, reportaże powinny przede wszystkim pasować do tematyki zajęć, a ich wykorzystanie powinno prowadzić do realizacji zakładanych celów dydaktycznych. Tylko wtedy przyczynią się one do rozwijania kompetencji komunikacyjnej oraz do rozwijania świadomości międzykulturowej uczących się.

BIBLIOGRAFIA

- Balzer B., Mertens V., 1990, *Deutsche Literatur in Schlaglichtern*, Mannheim–Wien–Zürich.
Bauantrag für Aufkleber. Ein neuer deutscher Schildbürgerstreich, http://www.dailymotion.com/video/xhxz9g_bauantrag-fuer-aufkleber_news [dostęp 3.11.2011]
Chromcak P., Kreuz de Souza V. G., Kuhn Ch., Levin S., Niemann R. M., Winzer-Kiontke B., Würz U., 2011, *Studio D B2/1*, Berlin.

- Ehnert R., 2001, *Audiovisuelle Medien*, [w:] *Deutsch als Fremdsprache. Ein Internationales Handbuch*, t. 2, red. G. Helbig, L. Gätze, G. Henrici, H.-J. Krumm, Berlin–New York, s. 1095–1100.
- Lay T., 2009, *Film und Video im Fremdsprachenunterricht. Eine empirische quantitative Erhebung zur didaktisch-methodischen Implementierung filmspezifischer Arbeit im universitären Deutschstudium Taiwans*, „Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht. Didaktik und Methodik im Bereich Deutsch als Fremdsprache“, nr 14/2 (kwiecień).
- Rösler D., 2010, *Funktion von Medien im Deutsch als Fremd- und Deutsch als Zweitsprache-Unterricht*, [w:] *Deutsch als Fremd- und Zweitsprache. Ein internationales Handbuch*, t. 2, red. H.-J. Krumm, Ch. Fandrych, B. Hufeisen, C. Riemer, Berlin –New York, s. 1199–1214.
- Rösler D., Tschimer E., 2002, *Neue Medien und Deutsch als Fremdsprache. Viele Fragen und ein Aufruf zur Diskussion*, „Deutsch als Fremdsprache. Zeitschrift zur Theorie und Praxis des Deutschunterrichts für Ausländer“ 2002, Nr. 3.
- Roche J. M., 2010, *Audiovisuelle Medien*, [w:] *Deutsch als Fremdsprache. Ein Internationales Handbuch*, t. 2, red. G. Helbig, L. Gätze, G. Henrici, H.-J. Krumm, Berlin–New York, s. 1243–1251.
- Storch G., 1999, *Deutsch als Fremdsprache. Eine Didaktik. Theoretische Grundlagen und praktische Unterrichtsgestaltung*, Paderborn.
- Duden. *Deutsches Universalwörterbuch*, 2003, wyd. 5 poprawione, Mannheim–Leipzig–Wien–Zürich.

Agnieszka Wolak

AUDIOVISUAL MEDIA IN FOREIGN LANGUAGE CLASSROOM ON THE EXAMPLE OF A TELEVISION DOCUMENTARY

Keywords: foreign language teaching, audiovisual materials, communicative competence, cultural competence

Summary. In the era of multimedia, our life is dominated by information, which we receive from different kinds of sources such as television, radio or the Internet. The prevalence of the Internet contributes to rapid exchange of information between representatives of the same or different cultures. The Internet is also a rich source of television and radio broadcasts and movies in foreign languages which can be used in teaching and learning foreign languages. The use of these kinds of materials allows to show the linguistic and cultural reality of the native speakers from a wide perspective. It influences the motivation of learners and makes lessons more attractive.